

Кад је почела прича о гасном конфликту Украјине и Русије мало је код нас било оних који су схватили да би смо ми и неки други у региону могли због тога лоше проћи. На жалост, ни влада није имала јасну идеју шта да чини у таквој ванредној ситуацији. Медији су понављали „ништа не брините грађани, биће све у реду“ по оној старој оно-дсз крилатици „ништа нас не сме изненадити“. Но, на жалост изненадило нас је и дочекало исто тако традиционално неспремне. Тек кад је доток гаса почео да нагло пада, ми смо (а и влада „са нама заједно“) схватили, да ми и немамо алтернативних решења. И не само то већ да поред Бугарске и Босне ми једини немамо минималне резерве гаса за овакве случајеве или пак за пикове потрошње у веома хладним данима. Тако смо дочекали Божић у зебњи због недостатка гаса, а многи затим и у хладним становима.

Наравно да је неко одговоран за то што смо се показали потпуно неспремни (чак и у поређењу са земљама сличне величине и нивоа развијености). Иако није само ова влада одговорна за то, морамо се питати ко ће сносити одговорност после анализе коју нам је лично председник Тадић обећао. Чини се да ће као и до сада бити по оној народној „вук појео магарца“, дакле ником ништа, или ће пак бити неко од ситнијих играча одабран да буде жртвован (то би био ипак неки напредак).

Но, много боље од „жртвовања“ би било да се формулише процедура шта да се чини у оваквим ситуацијама и да се коначно доврши подземно складиште гаса Банатски Двор у коме могу да стану количине довољне за добар део зимске сезоне. Наиме, многи не знају да то није неки велики надземни резервоар који мора да се дуго гради, већ да је то природна шупљина у земљи (која је остала од бивше бушотине) у коју може да се убризга гаса довољно за целу Србију у шпицу грејне сезоне, па чак и да буде регионални гасни бафер који би био и профитабилан. Но, за то је било потребно инвестирати одређена средства (која би се релативно брзо вратила) што очигледно да ова држава није била у стању. Економски део владе се свих ових година бавио готово само распродајом привреде и вештачким одржавањем курса динара.

Но, ако је неком користила ова гасна фуртутма онда је то сигурно наш председник Тадић. Он је искористио овај замршен сукоб Кијева и Москве, у коме из сенке учествује и Вашингтон и Брисел, да се позиционира као човек који је способен да реши проблем

једним телефонским позивом. Директор Србијагаса, Душан Бајатовић, није успео у мисији да добије позајмицу или већ шта од Мађарске, али је то после њега успео председник. На тај начин је у јавности која се боји хладноће или се већ смрзава добио значајне поене и представио се као неко ко брине за своје грађане и као неко ко има „тежину“ у европским размерама. Људима је битно да гас почне да тече а није толико важно како је добијен, позајмицом или по којој цени. није ни битно то да ли су се Кијев и Русија договорили и да ли ћемо за неко време опет остати без икаквих залиха (за разлику од неких комшија). Битно је да се Србија тренутно не смрзава и да је за то „заслужан“ сам председник. Медијски тим који је ово одрадио заслужује похвалу за ефектно искоришћавање прилике која им се пружила.

Читава медијска слика о овој гасној кризи између Украјине и Русије је била прилично конфузна и искривљена. Медијски центри који су ионако водили кампању против гасног споразума су ову ситуацију искористили да одговорност свале на Русију. Јасно је да је спор настао око тога што Украјина не измирује дугове према Русији, што не пристаје на вишу цену гаса (која би и тада била готово упола нижа од оне коју плаћа Европа) и што „нелегално позајмљује“ значајне количине овог енергента чији магистрални токови иду преко њене територије. Очигледно је да Украјина не игра тако тврдо без подршке Вашингтона који овим добија још један „неспоразум“ између Москве и Брисела (или Берлина). Овим се Русија ставља у незгодну позицију – ако попушта испада неозбиљна пред једним Кијевом, а ако игра тврдо ризикује погоршање односа са ЕУ и успех антируске кампање у ЕУ (а пре свега у Украјини). Русија постаје свесна да ће можда добити међународну контролу и нешто вишу цену гаса (и даље далеко испод тржишне), али да ће због медијског спиновања изгубити на рејтингу у Европи, а нарочито међу православним народима који су, чини се више од других погођени овом гасним ембаргом. Но, поставља се питање шта политичком врху Русије има већу тежину и значај.

Као што се широм Европе јавио талас антируског расположења због ове кризе тако су се и у нашим прозападним медијима вести и коментари усмеравали у правцу руске одговорности за ситуацију у којој смо се нашли. Дакле, није одговорна ни влада (и владе) због непостојања плана Б и због тога што није изграђено подзмно складиште гаса (чекају ваљда Русе) нити је крива Украјина што злоупотребљава транзит гаса преко своје територије, већ се једноставно саопштава: „Руси нам искључили гас и то на Божић“. Понегде се додуше могло чути нешто о украјинским крађама, али мало о томе како је сада „јужни ток“ јако битан и како наша позиција постаје значајнија у регионалним оквирима.

Тако је вишегодишња антируска кампања од стране неких медија и политичких центара довела до једне шизоидне ситуације у Србији – до тога да већи део јавности и даље са

великим симпатијама гледа на Русију (она је по истраживањима и даље далеко најпопуларнија страна држава) док један мањи део има наглашено критички став, па и гаји негативне стереотипе о Русији. Проблем је у томе што је тај проценат у медијско-политичкој елити много већи него међу „обичним“ грађанима, па се због тога ствара једнострана и погрешна слика у медијима о односу Србије и Русије.

У погледу политичке оријентације међу странкама „патриотске оријентације“ је већи проценат проруских ставова а међу симпатизерима странака попут ЛДП-а и Г17 има значајан проценат оних са негативним односом према Русији. На тај начин нека базна политичко-идеолошка оријентација, па и избор медија у великој мери формира и конкретан став поводом ове гасне блокаде. Они који су за НАТО-интеграције и који прате медије попут Б92 и Блиц-а нису имали много разумевања према Москви и из њиховог тора су се могли чути и злуради коментари: „Ето вам ваша браћа Руси заврнуше славину“. То је заболело оне који имају позитиван однос према Русији и ставило их је у незгодну ситуацију да у хладним становима „бране Москву“ или барем да се изборе са медијским спиновањем. Но, има доста и оних који зависно од ситуације осцилирају од проруских ставова па до огорчености према „северној браћи“. Они се најчешће поводе за тренутним догађајима и за тим како их медији „презентују“.

Очигледно је да су они кругови који не желе партнерске односе Србије и Русије и који су водили дугу и прљаву кампању против гасног споразума ову ситуацију доживели као „зицер“ који не могу пропустити. Тако је у медијском простору ситуација симплификована на то да су „нам Руси искључили гас“, без обзира што то није само нама већ и Европи и што је ту одговорност Украјине највећа. Но, као да ни то није довољно па се све „зачинило“ ефектном сликом о паљењу руске заставе у Крагујевцу од стране мештана периферије. Ову је слику са коментаром објавио – а ко би други него Блиц – и она је одмах пренета у друге медија, па и у иностранство. Наравно да је у Русији изазвала негативне реакције јер то сигурно не доприноси нашем спољнополитичком рејтингу у Москви.

Занимљиво је да ово није дело ни неке странке која се противила енергетском споразуму (или барем званично није) а ни неке невладине организације која пати од „страха од Русије“ већ обичних незадовољних грађана или прецизније „активиста месне заједнице“. На фотографији се виде два човека који пале заставу која би могла бити руска или пак застава Србије окренута наопако (да симулира руску). Дакле није то био ни неки „спонтан“ протест од барем десетак људи већ лични чин пар људи и где се, гле случаја, баш у том тренутку нашао новинар *Блица* да то сними и да узме изјаву од незадовољног човека. Небитно је да ли је та прича заиста спонтана или „спонатана“ она је лепо послужила да се додатно спинује домаће јавно мњење против Русије а у Русији и против Србије. За све вам је требало пар људи који су вероватно искрено

Гасне игре без граница

Пише: Бранко Радун
понедељак, 12 јануар 2009 14:58

огорчени што немају грађања и мисле да је за све то крива Русија и једна застава, руска или српска свеједно. Мало улагања и ето значајног медијског ефекта у гасној игри без граница. Кад се све сабере и одузме – председник је на добитку јер је „спречио“ смрзавање Србије (иако криза са гасом није прошла како то наши медији презентују) а српско-руски односи су били на медијском искушењу.